

PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL SUD-VEST OLTENIA 2021-2027

**Aspecte legate de climă și
mediu**



OLTENIA, Spre Viitor cu REGIO!

Îndeplinirea ODD în UE necesită direcționarea fluxurilor de capital către investiții durabile.

Pentru a primi finanțare din fonduri UE fiecare proiect trebuie să demonstreze conformitatea cu legislația și obiectivele de mediu conform următoarelor aspecte:

- conformitatea cu principiul DNSH;**
- imunizarea la schimbările climatice;**
- evaluarea impactului asupra mediului, acolo unde este cazul.**

REPERE ALE CADRULUI EUROPEAN LEGISLATIV PRIVIND OBIECTIVELE DE MEDIU 2021-2027

După semnarea Acordului de la Paris în anul 2016, Comisia a însărcinat un grup de experți la nivel înalt să elaboreze o strategie globală și cuprinzătoare a Uniunii cu privire la finanțele durabile pentru a se stabili cu claritate ce activități se **califică drept „verzi” sau „durabile”**, începând cu atenuarea schimbărilor climatice.

Așa a apărut „Regulamentul privind taxonomia” adică **Regulamentul (UE) 852/2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile**, prin crearea unui **sistem de clasificare** (sau „taxonomie”) pentru activitățile economice durabile din punctul de vedere al mediului.

Criteriile tehnice de examinare au fost stabilite prin REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2139/2021 AL COMISIEI de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu.

REPERE ALE CADRULUI EUROPEAN LEGISLATIV PRIVIND OBIECTIVELE DE MEDIU 2021-2027

-Regulamentul 852/2020 al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile (numit și Regulamentul privind taxonomia)

-Regulamentul delegat (UE) 2139/2021 de completare a Regulamentului 852/2020 prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare

-Orientări tehnice referitoare la **imunizarea infrastructurii la schimbările climatice** în perioada 2021-2027

-Orientari tehnice pentru aplicarea principiului DNSH - “A nu prejudicia în mod semnificativ” mediul.

-Regulamentul (UE) 1060/2021 al Parlamentului European și al Consiliului - Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC)

- **Art. 9, alin. 4:** obiectivele fondurilor sunt urmărite în conformitate cu obiectivul de promovare a dezvoltării durabile, astfel cum este prevăzut la articolul 11 din TFUE, ținând seama de obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, de Acordul de la Paris și de principiul de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”.
- **Articolul 73 alineatul (2) litera (j)** prevede că, la selectarea operațiunilor, autoritatea de management asigură *imunizarea la schimbările climatice* a investițiilor în infrastructură cu o durată de viață preconizată de cel puțin cinci ani.

Evaluarea impactului asupra mediului

- ❑ **Evaluarea impactului asupra mediului (EIM) este prevăzută în Directiva 92/2011/ a Parlamentului European și a Consiliului, astfel cum a fost modificată prin Directiva 52/ 2014 a Parlamentului European și a Consiliului (denumită în continuare Directiva EIM): înainte acordării autorizației, proiectele care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, în temeiul, între altele, al naturii, al dimensiunii și al localizării lor, fac obiectul unei cereri de aprobare de dezvoltare și al unei evaluări a efectelor lor**
- ❑ **Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului**
- ❑ **H.G 1076/ 2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe**

Directiva EIM modificată include dispoziții privind schimbările climatice. În cazul proiectelor evaluate în temeiul Directivei EIM din 2014, există o suprapunere între procesul EIM și procesul de imunizare la schimbările climatice. Cele două procese ar trebui planificate împreună pentru a profita de suprapunere.

PRINCIPIUL DNSH (DO NO SIGNIFICANT HARM)

Verificarea respectării principiului DNSH la nivelul Programul Regional s-a făcut în faza de elaborare a programului pe baza unei analize ce a constatat în evaluarea celor șase obiective de mediu, așa cum sunt interpretate la art. 17 din Regulamentul (UE) 852/2020, pentru fiecare acțiune indicativă cuprinsă în Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, conform metodologiei prezentată în Comunicarea Comisiei 1054/12.02.2021 - Orientări tehnice privind aplicarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ”.

Obiective de mediu stabilite la art. 9 din Regulamentul 852/2020



Atenuarea schimbărilor climatice



Adaptarea la schimbările climatice



Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine



Economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora



Prevenirea și controlul poluării aerului, apei sau solului



Protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor

PRINCIPIUL DNSH (DO NO SIGNIFICANT HARM)

Art. 3 alin. (b) al Regulamentului 852: **O activitate economică se califică drept durabilă din punctul de vedere al mediului în cazul în care activitatea economică respectivă nu prejudiciază în mod semnificativ niciunul dintre obiectivele de mediu prevăzute la articolul 9, în conformitate cu articolul 17.**

La evaluarea unei activități economice se ține seama atât de **efectul activității în sine asupra mediului cât și de efectul asupra mediului al produselor și serviciilor furnizate de activitatea respectivă pe durata întregului lor ciclu de viață**, în special luând în considerare producția, utilizarea și scoaterea din uz a respectivelor produse și servicii.

Evaluarea DNSH se face în **doi pași**:

- ✓ **Pasul 1- Filtrarea celor 6 obiective de mediu**, pentru a identifica pe cele care necesită o evaluare de fond
- ✓ **Pasul 2 - Justificarea de fond**, se evaluează fiecare obiectiv la care s-a răspuns cu “da” la pasul 1 (la raspunsuri se poate folosi EIM)

Obiectivele de mediu care necesită o evaluare de fond DNSH	Da	Nu	Justificare în cazul selectării răspunsului „Nu”
Atenuarea schimbărilor climatice			Se consideră că o activitate dăunează semnificativ atenuării schimbărilor climatice dacă duce la emisii semnificative de gaze cu efect de seră (GES).
Adaptarea la schimbările climatice			Se consideră că o activitate dăunează semnificativ adaptării la schimbările climatice dacă duce la un impact negativ sporit al climei actuale și al climatului viitor așteptat, asupra activității în sine sau asupra oamenilor, naturii sau bunurilor.
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine			Se consideră că o activitate dăunează semnificativ utilizării și protecției durabile a resurselor de apă și marine dacă este dăunătoare stării bune sau potențialului ecologic bun al corpurilor de apă, inclusiv al apelor de suprafață și al apelor subterane, sau al stării bune de mediu a ape marine
Economia circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor			Se consideră că o activitate dăunează semnificativ economiei circulare, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor, dacă duce la ineficiențe semnificative în utilizarea materialelor sau în utilizarea directă sau indirectă a resurselor naturale sau dacă crește semnificativ generarea, incinerarea. sau eliminarea deșeurilor sau dacă eliminarea pe termen lung a deșeurilor poate provoca daune semnificative și pe termen lung asupra mediului
Prevenirea și controlul poluării în aer, apă sau sol			Se consideră că o activitate dăunează semnificativ prevenirii și controlului poluării dacă duce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol.
Protecția și restaurarea biodiversității și a ecosistemelor			Se consideră că o activitate dăunează în mod semnificativ protecției și refacerii biodiversității și ecosistemelor dacă dăunează în mod semnificativ stării bune și rezilienței ecosistemelor sau dăunează stării de conservare a habitatelor și speciilor, inclusiv a celor de interes Uniunii.

Obiectivul de mediu	Întrebări	Nu	Justificare de fond
<i>Atenuarea schimbărilor climatice:</i>	Se preconizează că măsura va genera emisii semnificative de GES?		
<i>Adaptarea la schimbările climatice:</i>	Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?		
<i>Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine:</i>	Se preconizează că măsura va fi nocivă pentru: (i) starea bună sau pentru potențialul ecologic bun al corpurilor de apă, inclusiv al apelor de suprafață și subterane sau (ii) starea ecologică bună a apelor marine?		
<i>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora:</i>	Se preconizează că măsura: (i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile (ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricăror resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate (iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?		
<i>Prevenirea și controlul poluării.</i>	Se preconizează că măsura va duce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol?		
<i>Protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.</i>	Se preconizează că măsura va fi: (i) nocivă în mod semnificativ pentru condiția bună și reziliența ecosistemelor sau (ii) nocivă pentru stadiul de conservare a habitatelor și a speciilor, inclusiv a celor de interes pentru Uniune?		

Respectarea principiului DNSH în cadrul proiectelor

- Respectarea principiului DNSH în cadrul proiectelor ce vor fi finanțate se verifică în **etapa de selecție** prin **introducerea unui criteriu de eligibilitate a proiectului și activităților**, criteriu care va fi **probat și evaluat în evaluarea tehnică și financiară de către un evaluator care deține expertiză de specialitate** în domeniul mediului. Acest criteriu se referă la **includerea în documentația tehnică, dacă este cazul, a măsurilor identificate în analiza efectuată la nivelul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, respectiv a:**
 - - măsurilor **de adaptare la schimbările climatice a infrastructurii vizate**, cu respectarea legislației in vigoare (obiectivul de mediu adaptarea la schimbările climatice);
 - - măsurilor privind **atenuarea emisiilor GES**, cu respectarea legislației in vigoare (obiectivul de mediu atenuarea schimbărilor climatice);
 - - măsurilor de **limitare a generării deșeurilor**, precum și **soluțiilor de reutilizare, reciclare și valorificare a deșeurilor rezultate în procesul de execuție**, cu respectarea legislației in vigoare (obiectivul de mediu economia circulară);
 - - măsurilor de **reducere a emisiei poluanților în aer și/sau în apă și/sau în sol**, cu respectarea legislației in vigoare (obiectivul de mediu prevenirea și controlul poluării);
 - - măsurilor privind **utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă**, cu respectarea legislației in vigoare (obiectivul de mediu utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine);
 - - măsurilor privind **protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor**, cu respectarea legislației in vigoare (obiectivul de mediu protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor).

Imunizarea la schimbările climatice

Imunizarea la schimbările climatice este un proces care integrează **măsurile de atenuare a schimbărilor climatice** și măsurile de **adaptare la schimbările climatice în dezvoltarea proiectelor de infrastructură**.

RDC art. 2

41. „principiul «eficiența energetică înainte de toate»” înseamnă că în planificarea energetică și în deciziile privind politicile și investițiile se ține seama în mod strict de **măsurile alternative rentabile privind eficiența energetică**, care vizează eficientizarea cererii și a ofertei de energie, în special prin economiile de energie la nivelul utilizării finale rentabile din punctul de vedere al costurilor, prin inițiative de reacție din partea cererii și prin eficientizarea conversiei, transportului și a distribuției de energie, fiind îndeplinite totodată obiectivele deciziilor respective;

42. „**imunizare la schimbările climatice**” înseamnă un **proces de prevenire a vulnerabilității infrastructurii la potențialele efecte pe termen lung ale schimbărilor climatice**, asigurându-se în același timp respectarea principiului „eficiența energetică înainte de toate” și faptul că nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră generate de proiect este compatibil cu obiectivul privind neutralitatea climatică stabilit pentru 2050

Imunizarea la schimbările climatice

Orientările tehnice ale COM cuprind: pași, recomandări privind metodologia, trimiteri către surse de date folosite, o listă orientativă a categoriilor de proiecte care necesită evaluarea amprente de carbon, conținutul orientativ al documentației și un set de întrebări orientative pentru verificare.

Orientările sunt considerate, de asemenea, o referință relevantă pentru imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în temeiul articolului 2 (Definiții) alineatul (42) și al articolului 73 (Selectarea operațiunilor de către autoritatea de management) alineatul (2) litera (j) din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului (Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC))

Imunizarea la schimbările climatice este un proces care integrează măsurile de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în dezvoltarea proiectelor de infrastructură care au o durată de viață preconizată de cel puțin cinci ani. (Infrastructura este un concept larg care cuprinde clădiri, infrastructuri bazate pe natură, infrastructura de rețea, sisteme de gestionare a deșeurilor și alte active fizice dintr-o gamă mai largă de domenii.)

Procesul vizează doi piloni (atenuarea și adaptarea) și două etape (examinare, analiză detaliată). Analiza detaliată depinde de rezultatul etapei de examinare

Imunizarea la schimbările climatice

Pilonul 1 – Atenuarea schimbărilor climatice (neutralitate climatică)

Atenuarea schimbărilor climatice implică **decarbonizarea, eficiența energetică, economiile de energie și utilizarea formelor regenerabile de energie.**

Aceasta implică luarea de măsuri pentru reducerea emisiilor de GES sau creșterea sechestrării GES și este ghidată de politica UE privind obiectivele de reducere a emisiilor pentru 2030 și 2050.

Pasul 1 - Examinarea

Orientările Comisiei conțin un tabel care ghidează procesul de examinare a proiectelor de infrastructură în ceea ce privește emisiile lor de GES, împărțind proiectele în două grupuri în funcție de categorie.

Dacă proiectul nu necesită o evaluare a amprentei de carbon, se prezintă analiza aferentă în mod succint într-o declarație privind examinarea neutralității climatice.

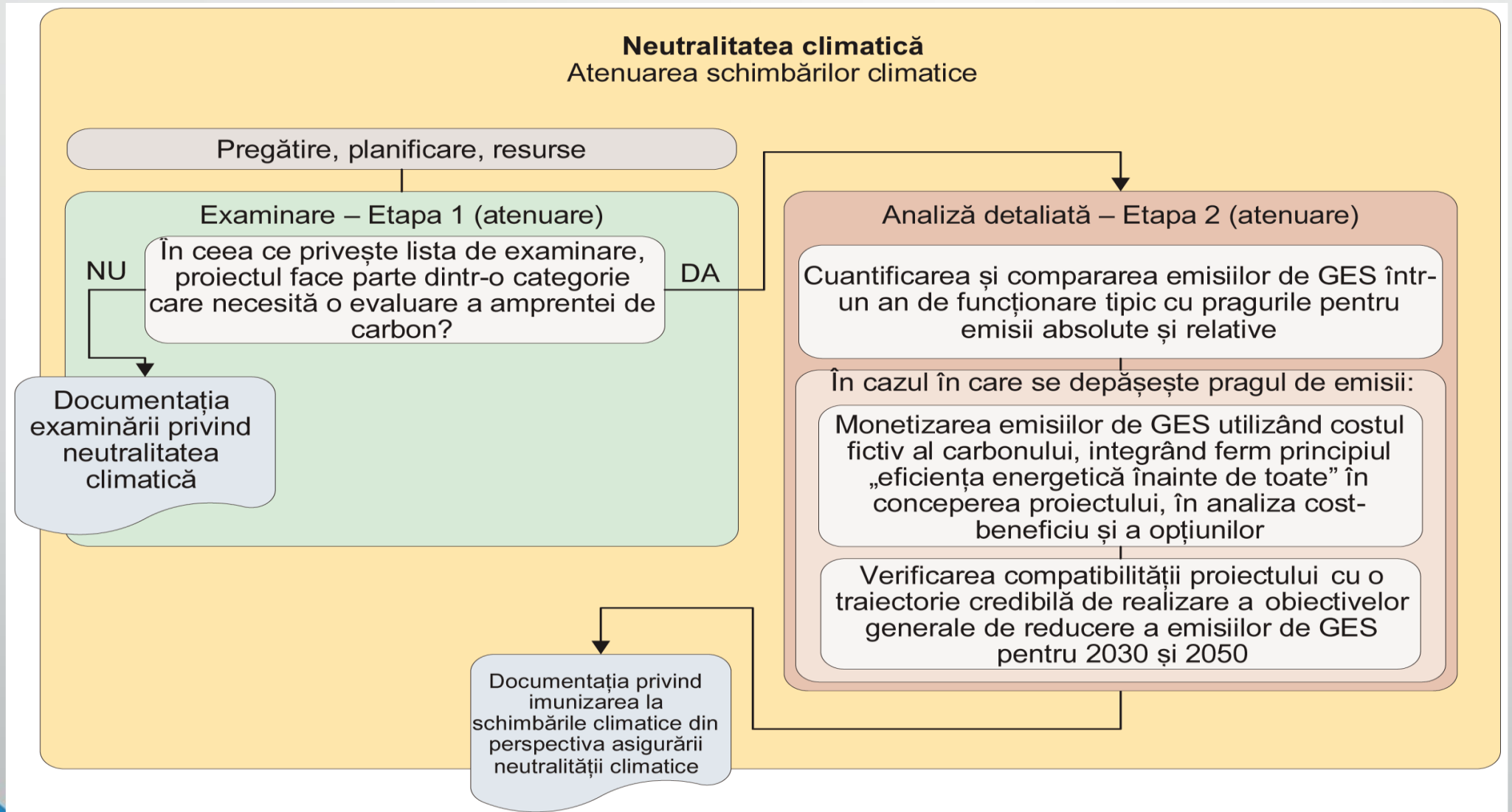
Pasul 2 - Analiza detaliată

Analiza detaliată include **cuantificarea și monetizarea emisiilor (și a reducerilor) de GES**, precum și **evaluarea coerenței cu obiectivele climatice pentru 2030 și 2050.**

Dacă proiectul necesită o evaluare a amprentei de carbon precum se va urmări reducerea emisiilor GES cât de mult posibil încă din etapa de concepere/proiectare a investiției. Aceasta presupune:

- Integrarea principiilor de eficiența energetică și de reducere a emisiilor în conceperea și proiectarea investiției.
- Calcularea emisiilor GES generate de proiect și compararea cu limitele de încadrare (screening) absolute (total emisii) și relative (diferența dintre situația cu proiect și situația fără proiect/scenariul de referință).
- Calcularea valorii monetare a emisiilor pe baza valorilor CO2 aplicabile

Imunizarea la schimbările climatice



Imunizarea la schimbările climatice

Pilonul 2 – Adaptarea la schimbările climatice (reziliența la schimbările climatice)

Evaluarea vulnerabilității și a riscurilor climatice contribuie la identificarea riscurilor climatice semnificative. Evaluarea reprezintă baza pentru identificarea, examinarea și punerea în aplicare a unor măsuri de adaptare specifice. Acest lucru va contribui la reducerea riscului rezidual până la un nivel acceptabil.

Pasul 1 - Examinarea

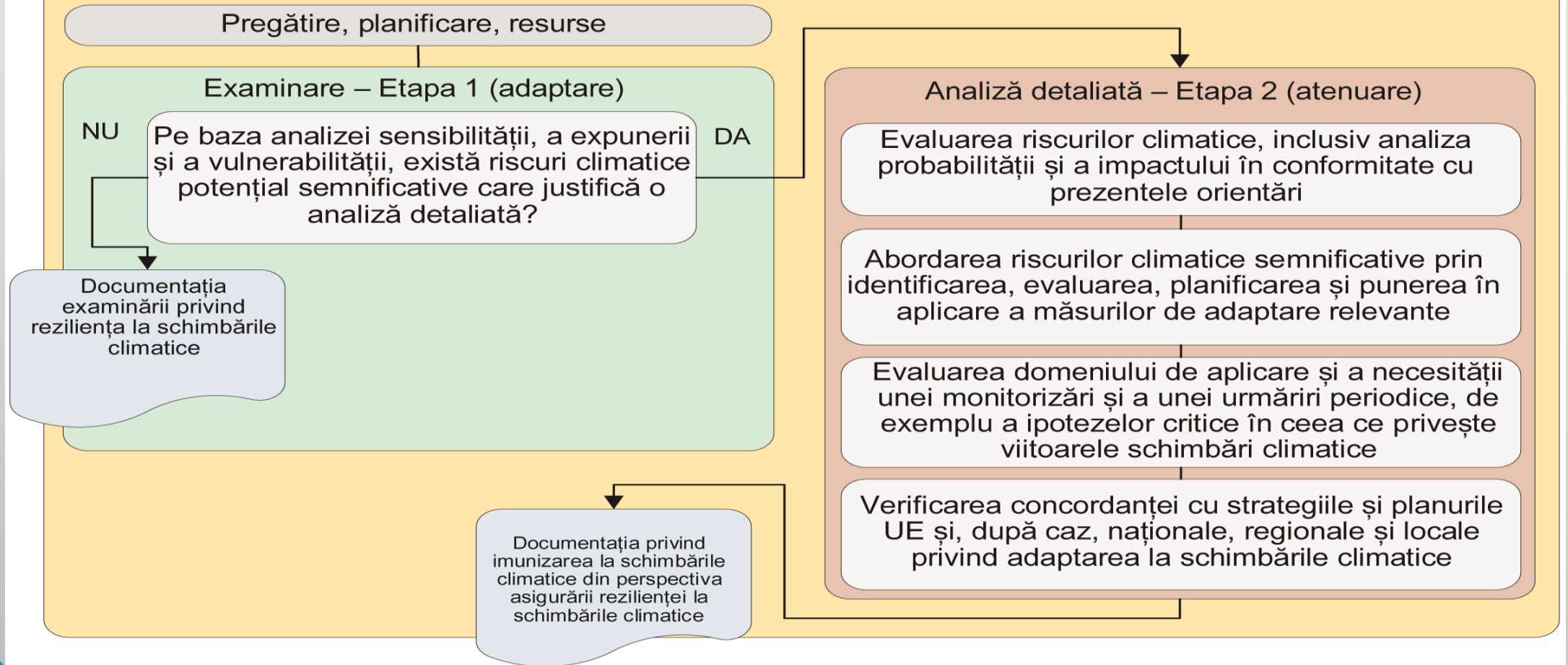
Analiza este împărțită în trei etape: **analiza sensibilitatii**, **evaluarea expunerii actuale și viitoare la riscuri** și **evaluarea vulnerabilității**. Scopul analizei vulnerabilității este de a identifica **pericolele climatice relevante** pentru tipul specific de proiect **în amplasamentul planificat**. Vulnerabilitatea unui proiect este o combinație de două aspecte: cât de sensibile sunt componentele proiectului la pericolele climatice în general (sensibilitate) și probabilitatea ca aceste pericole să apară la amplasamentul proiectului în prezent și în viitor (expunere).

Pasul 2 - Analiza detaliată

Scopul este de a cuantifica importanța riscurilor pentru proiect în condițiile climatice actuale și viitoare. Evaluarea riscurilor consta în **evaluarea probabilităților și a severității impactului** asociat pericolelor identificate în evaluarea vulnerabilității (sau în examinarea inițială a pericolelor relevante) și prin **evaluarea importanței riscului** pentru succesul proiectului.

Imunizarea la schimbările climatice

Reziliența la schimbările climatice Adaptarea la schimbările climatice



Imunizarea la schimbările climatice

Documentația privind imunizarea la schimbările climatice ar trebui să ofere un rezumat concis al diferitelor etape ale procesului de imunizare la schimbările climatice.

Imunizarea față de schimbările climatice – realizată ex-post elaborării Studiului de Fezabilitate

Astfel, pentru proiectele care au fost pregătite în cursul anului 2021, iar studiul de fezabilitate a fost deja finalizat fără a integra aceste cerințe, se va realiza **Analiza privind imunizarea față de schimbările climatice**, document separat anexă la cererea de finanțare. Acest document va include etapele prezentate mai sus și va prezenta, dacă este cazul, **eventualele modificări/completări fata de studiul de fezabilitate/analiza cost-beneficiu pentru integrarea măsurilor și/sau a costurilor de adaptare.**

Analiza celor doua aspecte - atenuare si adaptare - se finalizeaza printr-o documentatie: documentatia examinarii privind atenuarea (neutralitatea)/adaptarea (rezilienta) la schimbările climatice (faza de examinare) sau documentatia privind imunizarea la schimbările climatice din perspectiva asigurării atenuării/adaptării. Pe baza acestor documentatii se realizeaza **documentatia consolidata privind examinarea din perspectiva schimbarilor climatice/imunizarea la schimbarile climatice.**

Documentația privind imunizarea la schimbările climatice este concepută ca un document de sinteză relativ scurt, de 10-20 de pagini, deși depinde, de exemplu, de dimensiunea și complexitatea proiectului și de complementaritatea cu EIM.

Imunizarea infrastructurii finanțate la schimbări climatice, respectiv adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora și rezistența în fața dezastrelor va fi monitorizată și pe durata implementării proiectelor, iar exploatarea și întreținerea investițiilor se va face astfel încât să asigure durabilitatea infrastructurii și standardul serviciilor cu abordarea adecvată a riscurilor climatice.

 facebook.com/adrsvoltenia

 instagram.com/adr_sv_oltenia/

 twitter.com/adr_sv_oltenia

Vă mulțumim pentru atenție!

www.adroltenia.ro

www.por2021-2027.adroltenia.ro

Oltenia, Spre Viitor cu  **Regio**
PROGRAMUL REGIONAL
SUD-VEST OLTEȚIA 2021-2027